

кримінальної і адміністративної юрисдикції. А ще мали спеціальні лавки, крамниці, санаторії, і т. ін.

Отже, можна зробити висновок, що гасло рівності знайшло своє втілення у міжнародному й національному конституційному праві: що дається одній особі у сфері прав – дається й іншій. Рівноправність – це рівність прав, свобод і обов'язків – рівність вихідних можливостей і не більше того. Кожна особа зацікавлена в реалізації своїх прав відповідно до своїх бажань, розуму, інтересів. Вірю у те, що розробка і втілення змін до законодавства здатні прискорити системні позитивні зміни у нашій країні. Забезпечення рівних прав та можливостей є важливим аспектом для утвердження цінностей демократії та верховенства права не тільки в Україні, але і в цілому світі. Відповідно до Конституції України власники здійснюючи право власності повинні додержуватися конституційних положень про те, що «власність зобов'язує» вона «не повинна використовуватись на шкоду людині і суспільству» (ч. 3, ст. 13) а також що використання власності не може завдавати шкоди правам свободам та гідності громадян інтересам суспільства (ч. 7, ст. 41) [7].

Актуальність лежить в основі необхідності розробці і реалізації законів, які забезпечать рівноправність у всьому світі. Ця тема є і була надзвичайно актуальною не тільки в сучасному суспільстві, але ще і в давні часи.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини та основних свобод / За ред. О. Л. Жуковської. – К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2004. – С. 632.
2. Загальна декларація прав людини (рос/укр) ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966.
5. Основний закон Федеративної Республіки Німеччини, 23 травня 1949 р.
6. Принцип рівності у праві: теорія і практика : Монографія / за заг. ред. Н.М. Оніщенко. – К. : Юридична думка, 2014. – 380 с.
7. Слінько Т.М., Практика європейського суду з прав людини як джерело інтерпретаційної діяльності Конституційного суду України.

Стечишин А.В.

аспірант,

*Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького*

КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ – ПРЕДСТАВНИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВОТВОРЧОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ

Перше покоління української національно-патріотичної інтелігенції акцентувало увагу на звільненні українського народу від польського мовного і культурного впливу та спромоглося досягти значних успіхів у відродженні українського культурного життя. Воно сформувало українську національно-

патріотичну самосвідомість і оновило менталітет, але не викристалізувало правову суб'єктність українського народу.

Представники молодого покоління української інтелігенції, сформованої в умовах конституційного права Австро-Угорщини, як правило, були традиційно вихідцями із священницьких родин Української греко-католицької церкви. Тодішні священники були «показовими зразками нашої селянської аристократії. Вони, правда, виростили понад селянську масу освітою, соціальним положенням і матеріальними достатками. Але не були чужим у ній елементом. Навпаки, кровно з неї виходили й усіма нитками були з нею зв'язані» [1]. Усвідомлюючи низьку правову свідомість української спільноти, особливо щодо використання гарантованих прав і свобод, молоде покоління «адвокатської доби», зокрема Кость Левицький, долучилося до просвітницької діяльності.

Розвиток просвітницької діяльності у другій половині XIX – на початку XX ст. у Галичині не однаковою мірою зазнав на собі впливу з боку фахової правознавчої інтелігенції. Просвітницька боротьба проти польського впливу не втрачала своє значення навіть тоді, коли Конституція Австро-Угорщини юридично закріпила рівність прав на розвиток всіх національних меншин. Хоча в Галичині формально були обов'язкові австрійські закони, проте їх застосування надавало полякам надзвичайні привілеї, а можливості національного розвитку українців зводило нанівець [2, с. 286].

За таких обставин українська інтелігенція служила зразком національно-патріотичної діяльності в освіті, культурі, політичній ідеології. Як відзначав К. Левицький, «коли наш нарід дійшов до волі і перших свобод громадянських під Австрією (1848), то він ще довгий час не мав своїх народних адвокатів та через те, як безборонна маса, заражений був на величезні втрати на усіх ділянках свого життя» [3, с. 1]. Відкриття у Львівському університеті кафедр цивільного і кримінального права з українською мовою викладання, безперечно, сприяло збільшенню кількості студентів-українців на правничому факультеті. І серед них було немало й тих, які «зачинали розуміти своє завдання супроти рідного народу» [3, с. 2].

В міру того, як поширювалися і поглиблювалися знання конституційних прав у різних соціальних верств українського народу, потрібно було діяти більшою мірою практично, а не ідеологічно. Інтелігенції «адвокатської доби» вдалося уникнути ідейно-політичної заангажованості в українському середовищі, яка була практично зведена до взаємного виборювання політичними партіями голосів виборців. Це, зрештою, призводило до поділу українського суспільства за симпатіями до тих чи інших політичних партій та заважало їх єднанню у спільній розбудові української національної держави. К. Левицький усвідомлював, що право, ставши складовою світогляду українського народу, стане могутнім зряддям єднання всіх національних демократичних сил. Відкривши для себе цей правовий світоглядний потенціал українського народу, він разом із своїми колегами-юристами прагнув об'єднати всі політичні сили Галичини, у т. ч. польського національно-визвольного руху, та спрямувати їх на співпрацю у підготовці і закріпленні нових правових норм, які б відповідали конституційному праву і водночас забезпечували розвиток демократичних інститутів, на основі яких можна домагатися від австрійського уряду державної самостійності і поляків, і

українців. Зміни в умонастрої передової української державотворчої інтелігенції того часу призводили до змін їх діяльності у різних громадських, політичних організаціях та в парламентах Сенату Австрії і Галицького сойму.

К. Левицький як представник нової за своїм світоглядом інтелігенції позбувся ідеологічного політичного мислення в оцінці ситуації, що склалася в українському середовищі кінця XIX – початку XX ст., і міцно утвердився в думці, що лише теоретико-правове розуміння майбутньої української держави, згідно основних параметрів теорії класичного лібералізму, може бути доцільним і практично здійсненним. Саме цей напрям теоретико-правового розуміння діяльності громадських і політичних організацій став одним із маркерів якісної відмінності новоствореної української інтелігенції від існуючої на той час інтелігенції в Наддніпрянщині і Росії.

Одним із наслідків парламентської діяльності К. Левицького стало те, що «українська репрезентація здобувала собі симпатії в парламенті і українців почали вважати за зрілий, конструктивний елемент» [4, с. 140]. К. Левицький вважав свою історичну місію в тому, щоб бути посередником між українським народом, який разом із своєю провідною верствою прагнув здобути незалежність, та представниками династичної конституційної монархії Габсбургів і домогтися мирного врегулювання «галицького питання» за взірцем англійської корони. На той час в європейському теоретико-правовому мисленні вже були піддані істотній критиці революційно-атеїстичні ідеї лідерів Французької революції, яка здійснювалася кровопролиттям і завершилася стратою майже усіх її лідерів. Саме тому у правових поглядах К. Левицького домінує ідея мирного врегулювання відносин як з польською провідною верствою національно-визвольного руху, так і з австрійським урядом.

На відміну від української національно-патріотичної інтелігенції Наддніпрянської України, яка була у складі Російської імперії і на рубежі XIX – XX ст. продовжувала політичні дискусії навколо ідеї соціалізму та слов'янського федералізму під зверхністю післяреволюційної Росії, галицька інтелігенція «адвокатської доби» розбудувала українські громадські і політичні організації, спромоглася усунути польську шляхту в місцевих інститутах державної влади та розширити українське представництво і в такий спосіб заклала основи для мирного здобуття спочатку національної автономії, а згодом і державного суверенітету.

Список використаних джерел:

1. Лисяк П. Стара гвардія відходить // Ілюстровані вісті. – Львів, 1941. – 12 грудня.
2. Крип'якевич І. П. Історія України / Відп. ред. Ф.П. Шевченко, Б.З. Якимович. – Львів : Світ, 1990. – 520 с.
3. Життя і право. – 1930, травень.
4. о. Ізидор Сохоцький. Будівничі новітньої української державности в Галичині. Д-р Кость Левицький // Історичні постаті Галичини XIX–XX ст. / Наукове товариство ім. Шевченка. Бібліотека українознавства, Ч. 8. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1961. – С. 137–158.